

ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.8.001.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	8ο Εαρινό
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ριζοσπαστική-Κριτική Κοινωνική Εργασία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Θεωρία	3	6	
ΣΥΝΟΛΟ	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW101/		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σκοπός του μαθήματος «Ριζοσπαστική-Κριτική Κοινωνική Εργασία» είναι η απόκτηση γνώσεων για τη θεωρία και εφαρμογή της Ριζοσπαστικής και Κριτικής Κοινωνικής Εργασίας με σκοπό την ενδυνάμωση των κοινωνικά αποκλεισμένων ατόμων και ομάδων.

Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να:

Γνώσεις

- Διαθέτουν γνώσεις για τη θεωρία και εφαρμογή της Ριζοσπαστικής και Κριτικής Κοινωνικής Εργασίας
- Κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο οι κοινωνικοοικονομικές ανισότητες, η καταπίεση και οι διακρίσεις συμβάλλουν στη δημιουργία σύνθετων προβλημάτων
- Συνδέουν τα προβλήματα των ωφελούμενων των κοινωνικών υπηρεσιών, με το συνολικότερο κοινωνικό/πολιτικό πλαίσιο και τα δομικά αίτια των κοινωνικών προβλημάτων
- Κατανοούν τους μηχανισμούς ενοχοποίησης των χρηστών κοινωνικών υπηρεσιών
- Αξιολογούν κριτικά τον ρόλο της κοινωνικής εργασίας στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον
- Κατανοούν το ρόλο της κριτικής κοινωνικής εργασίας στην πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων όπως η φτώχεια, η ανεργία, ο κοινωνικός αποκλεισμός, ο ρατσισμός, οι διακρίσεις.

Δεξιότητες

- Αποκτούν δεξιότητες ενδυνάμωσης και συνηγορίας των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων.
- Αποκτούν δεξιότητες εφαρμογής σύγχρονων κλινικών και κοινοτικών μοντέλων ριζοσπαστικής και κριτικής κοινωνικής εργασίας

Ικανότητες

- Αναπτύσσουν ικανότητα κριτικής ανάλυσης και σκέψης για τα κοινωνικά προβλήματα και την πρακτική της κοινωνικής εργασίας.
- Αποκτούν ικανότητα αυτοοργάνωσης των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων
- Αποκτούν ικανότητα σχεδιασμού και εφαρμογής πλάνου παρέμβασης, βάσει των συγκεκριμένων θεωρητικών προσεγγίσεων

Γενικές Ικανότητες

- Ομαδική εργασία
- Λήψη αποφάσεων
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Λήψη αποφάσεων

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εστιάζει στην ιστορική εξέλιξη, στη θεωρία και εφαρμογή της Ριζοσπαστικής και Κριτικής Κοινωνικής Εργασίας. Επιδιώκεται η σύνδεση των προβλημάτων των χρηστών των κοινωνικών υπηρεσιών με τα δομικά αίτια των κοινωνικών προβλημάτων καθώς και η κριτική ανάλυση αυτών. Παρουσιάζεται αναλυτικά ο ρόλος της Ριζοσπαστικής και Κριτικής Κοινωνικής Εργασίας στην αντιμετώπιση της περιθωριοποίησης και των διακρίσεων.

1. Εισαγωγή στην Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία. Από την Ριζοσπαστική στην Κριτική Κοινωνική Εργασία
2. Τα δομικά αίτια των κοινωνικών προβλημάτων και ο διπλός ρόλος της κοινωνικής εργασίας. Κριτική θεώρηση των κοινωνικών προβλημάτων
3. Ριζοσπαστική Κοινωνική Εργασία: Στόχοι, βασικά χαρακτηριστικά, ρόλος κοινωνικού λειτουργού
4. Κριτική Κοινωνική Εργασία: Στόχοι, βασικά χαρακτηριστικά, ρόλος κοινωνικού λειτουργού
5. Κριτική συνειδητοποίηση-Ενδυνάμωση και συνηγορία κοινωνικά αποκλεισμένων ατόμων-ομάδων
6. Κλινικά Μοντέλα Ριζοσπαστικής και Κριτικής Κοινωνικής Εργασίας
7. Κοινοτικά Μοντέλα Ριζοσπαστικής Κοινωνικής Εργασίας
8. Κριτική Κοινωνική Εργασία και Κοινωνικά Αποκλεισμένες Ομάδες
9. Η συμμετοχή και τα δικαιώματα των εξυπηρετούμενων στις κοινωνικές υπηρεσίες
10. Δυσκολίες στην εφαρμογή της ριζοσπαστικής και Κριτικής Κοινωνικής Εργασίας. Οι οργανισμοί υγείας και κοινωνικής φροντίδας σε κρίση
11. Οικονομική κρίση και Κριτική Κοινωνική Εργασία. Οι κοινωνικοί λειτουργοί σε αναζήτηση νέου ρόλου

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	• Χρήση βιντεοπρωτόζεκτορα και προβολή διαφανειών • Προβολή βίντεο • Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα Power Point • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις,	50
	Ασκήσεις στην τάξη	30
	Αυτόνομη μελέτη	50
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	30
	Ανάλυση οπτικο-ακουστικού υλικού	20

	Σύνολο φόρτου	180
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Θεωρία: Ενδιάμεση πρόοδος (προαιρετική) 40% της βαθμολογίας του μαθήματος Γραπτή τελική εξέταση (60% της βαθμολογίας του μαθήματος, που περιλαμβάνει ερωτήσεις ανάπτυξης. Τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος αναγράφονται στην ιστοσελίδα του μαθήματος στο e-class. <u>Στη γραπτή εξέταση αξιολογείται:</u> Η ανταπόκριση του φοιτητή στην ανάπτυξη του θέματος, η τεκμηρίωση της απάντησης του, η σαφήνεια στην απάντηση, η κριτική του ικανότητα και η συνοχή και γραπτή έκφραση του κειμένου ώστε να είναι κατανοητό το περιεχόμενο του.	

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

Βιβλία στα ελληνικά

Ζαϊμάκης, Γ. (2011). Κοινωνική Εργασία και Τοπικές Κοινωνίες. Ανάπτυξη, Συλλογική Δράση, Πολυπολιτισμικότητα. Αθήνα: Πλέθρον

Ζαϊμάκης, Γ. & Κανδυλάκη, Α. (επιμ.) (2005). Δίκτυα κοινωνικής Προστασίας. Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες. Αθήνα: Κριτική

Ιωακείμης, Β. (επιμ.) (2012). Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη, Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία, Πρακτική, Παραδείγματα. Αθήνα: Ίων

Καλλινικάκη, Θ. & Κασσέρη, Ζ. (2015). Κοινωνική εργασία στην εκπαίδευση: στα θρανία των ετεροτήτων. Αθήνα: Τόπος.

Κανδυλάκη, Α. (2009). Κοινωνική Εργασία σε Πολυπολιτισμικό Περιβάλλον. Αθήνα: Τόπος

Κανδυλάκη, Α. (επιμ.) (2018) Κοινωνική Εργασία. Πολιτισμική Ετερότητα & Κριτικός Αναστοχασμός. Αθήνα: Τόπος

Καραγκούνης, Β. (2008). Κοινωνική Εργασία & Τοπική Ανάπτυξη. Αθήνα: Τόπος και Βασίλης Καραγκούνης.

Payne, M. (2000). Σύγχρονη Θεωρία της Κοινωνικής Εργασίας. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Πουλόπουλος, Χ. (2014) Κρίση, Φόβος και Διάρρηξη της Κοινωνικής Συνοχής. Αθήνα: Τόπος

Βιβλία -Ξενόγλωσσα

Adam-Dominelli, L and Payne, M. (2009). *Critical Practice in Social Work*. 2nd Edition Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan

Ferguson, I., Woodward, R. (2009). *Radical Social Work in Practice: Making a difference*. Social Work in Practice Series. Bristol: Policy Press

Ferguson, I., Ioakimidis, V. & Lavalette, M. (2018). *Global Social Work in a Political Context. Radical Perspectives*. Bristol: Policy Press.

Fook, J. (2016). *Social Work: A critical approach to Practice*. Australia: Allen & Unwin

Fook, J. (2003). *Social work : Critical Theory and Practice*, London: Sage

Fraser, S. and Matthews, S. (2008). *The Critical Practitioner in Social Work and Health Care*. The Open University, Milton Keynes: Sage Publications

June A., Pease, B. and Briskman, L. (2003). *Critical Social Work: An Introduction to Theories and Practices*. Australia: Allen & Unwin

Lavalette, M. (Ed.). (2011). *Radical social work today: Social work at the crossroads*. Bristol, UK: Policy Press.

Άρθρα -κεφάλαια σε βιβλία-εισηγήσεις στα ελληνικά

Γάννου, Δ. (2012). «Μια εισαγωγή στην Κριτική Κοινωνική Εργασία», Δίκτυο Δράσης Κοινωνικών Λειτουργιών. <https://socialworkaction.files.wordpress.com/2012/09/criticalsw.pdf>

Δεδότση, Σ. & Young, A. (2014) «Η εκπαίδευση στην κοινωνική εργασία και η αντικαταπιεστική προσέγγιση σε περιόδους κρίσης», Εισήγηση, 5^ο Διεθνές Επιστ. Συνέδριο Επιστημονικής Εταιρείας Κοινωνικής Πολιτικής 'Κοιν. Πολιτική την εποχή της κρίσης: Στο σταυροδρόμι των επιλογών'. Αθήνα, 8-10 Μαΐου 2014

Ιωακείμης, Β. (2012) «Αντί επιλόγου, κοινωνική εργασία για την κοινωνική δικαιοσύνη», στο Ιωακείμης, Β. (επιμ.), Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη, Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία, Πρακτική, Παραδείγματα. Αθήνα: Ίων (<https://socialworkaction.files.wordpress.com/2012/06/radicalsw.pdf>)

Καλλινικάκη, Θ. (2012) Όψεις της κοινωνικής εργασίας την εποχή της οικονομικής κρίσης. Κοινωνική Εργασία, 107, 135-151.

Κανδυλάκη, Α. (2014) «Αντικαταπιεστικές προσεγγίσεις και ανθρώπινα δικαιώματα στην κοινωνική εργασία στο σχολείο» στο Καλλινικάκη, Θ. & Κασσέρη, Ζ., (επιμ.), Κοινωνική Εργασία στην Εκπαίδευση: Στα θρανία των ετεροτήτων. Αθήνα: Τόπος

Κασσέρη, Ζ. (2014) «Ας γίνουμε και εμείς οι οπλοφόροι τους να μη σκουριάσει ποτέ η πανοπλία τους. Κοινωνική Εργασία και ενδυνάμωση οικογενειών παιδιών με αναπηρία στην εκπαίδευση» στο Καλλινικάκη, Θ. & Κασσέρη, Ζ., (επιμ.), Κοινωνική Εργασία στην Εκπαίδευση: Στα θρανία των ετεροτήτων. Αθήνα: Τόπος

Παπαδάκη, Ε. (2012) «Η επαγγελματική ζωή των κοινωνικών λειτουργών στις κοινωνικές υπηρεσίες του δημόσιου τομέα στην Κρήτη: υπερβολικές εργασιακές απαιτήσεις, περιορισμένη επαγγελματική ανάπτυξη, μικρή υποστήριξη» στο Ιωακειμίδης Β. (επιμ.), Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη. Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία, Πρακτική, Παραδείγματα. Αθήνα: Ίων

Πουλόπουλος, Χ. (2012). Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας. Κοινωνική Εργασία, 107, 153–165.

Τελώνη, Δ. (2014) «Κοινωνική δράση και κοινωνική εργασία στην κοινότητα με μετανάστες/πρόσφυγες: Η περίπτωση της Πάτρας ως ένα εναλλακτικό μοντέλο δράσης» στο Ιωακειμίδης, Β. (επιμ.), Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη, Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία, Πρακτική, Παραδείγματα. Αθήνα: Ίων

Ferguson, I. (2012) «Μια άλλη κοινωνική εργασία είναι εφικτή! Επανακτώντας την ριζοσπαστική παράδοση», στο Ιωακειμίδης, Β. (επιμ.), Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη, Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία, Πρακτική, Παραδείγματα. Αθήνα: Ίων.

Ξενόγλωσσα άρθρα

Buchanan, A. & Kallinikaki, Th. (2018) Meeting the needs of unaccompanied children in Greece. *International Social Work* 1-14

Ioakimidis, V. & Teloni, D. (2013). Greek social work and the never-ending crisis of the welfare state. *Critical and Radical Social Work*, 1(1), 31-49.

Ioakimidis, V., Cruz Santos, C. & Martinez Herrero, I. (2014). Reconceptualizing Social Work in times of crisis: An examination of the cases of Greece, Spain and Portugal. *International Social Work*, 57(4), 285-300.

Kallinikaki, T. (2015). Child protection in times of crisis in Greece. *International Journal of Social Pedagogy – Special Issue ‘Social Pedagogy in Times of Crisis in Greece’*, 4(1), 177–189

Karagkounis, V. (2017). Social work in Greece in the time of austerity: challenges and prospects. *European Journal of Social Work*, 20 (5), 651-665

Pentaraki, M. (2013). If we do not cut social spending, we will end up like Greece’: Challenging consent to austerity through social work action. *Critical Social Policy*, 33(4), 700–711.

Pentaraki, M. (2015). The executive committee of the Greek Professional Association of Social Work in an age of austerity: Examining its response. *European Journal of Social Work*, 18(1), 140–155.

Pentaraki, M. (published online: 31 Aug 2017). Practising social work in a context of austerity: experiences of public sector social workers in Greece. *European Journal of Social Work*

Pentaraki, M. (published online: 20 Feb 2018). Austerity common sense and contested understandings of the austerity measures within a leadership of a Professional Association of Social Workers. *European Journal of Social Work*

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Community Development
Critical and Radical Social Work Journal
Critical Social Policy
European Journal of Social Work
International Journal of Social Work
Journal of Poverty and Social Justice